

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Mars 1881, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5, angående anordnande af en kommunikationslinje mellan Vestervik och Libau öfver Gotland.

Uti en inom Andra Kammarén väckt, till Utskottets behandling öfverlemnad motion (N:r 149) har Herr *A. J. Lyth* anført, hurusom det i en tid, då öfver allt stora ansträngningar gjordes för att underlätta samfärdseln och derigenom likasom minska afstånden, länder och folk emellan, det icke kunde undgå att väcka uppmärksamhet, att så litet blifvit åtgjordt för att närmare förena vårt land med det stora på andra sidan Östersjön belägna grannlandet Ryssland. Under det att flera post- och kommunikationsvägar voro dragne ifrån Sverige dels till vårt broderland i vester, dels äfven söderut till Danmark, funnes det egentligen icke mer än en enda sådan till Ryssland, och denna ej ens gående direkte dit utan löpande öfver Finland. Enligt motionärens förmenande vore dessutom denna väg, som framginge öfver nordligaste delen af Östersjön, för långt aflägsen för de sydligare delarne af vårt land, synnerligen med afseende på deras behof af en ändamålsenlig samfärdsel med Rysslands sydöstra och sydliga provinser, hvartill slutligen komme, att den under mycket kalla vintrar kunde för längre eller kortare tid genom ishinder alldeles afstängas. Att det försök till afhjelpande af dessa olägenheter, som för

omkring tio år sedan gjordes genom postångaren Sofias användande till postfart emellan Oxelösund och Baltishport i Ryssland, hade misslyckats, ansåge motionären visserligen förnämligast hafva varit beroende af den samtidigt dermed inträffade ovanligt stränga vintern, men äfven till stor del böra tillskrifvas den mer än nödigt långa sjöväg samt det allt för nordliga läge, som för denna postfart blefvo bestämda, till stöd hvarför åberopades att under samma tid, som Sofia gjorde misslyckade försök att angöra Baltishport, hade både post och passagerare med den mycket mindre och svagare Polhem kunnat föras emellan Vestervik och Gotland, utan att något större afbrott i denna postbefordran inträffat. Såvida det icke kunde förnekas, att samfärdseln med vårt grannland i öster för sin tillväxt och utveckling vore i behof af mera tillräckliga och tidsenliga medel än den, som nu stode oss till buds, samt att derföre synnerligen vår handel och vår industri egde berättigade anspråk att till afhjelpande af denna brist komma i åtnjutande af åtminstone en kommunikationslinie med Ryssland utom den vi nu ega ifrån Stockholm öfver Hangö till Petersburg, låge det enligt motionärens åsigt stor vigt derpå, att denna linie — om och när den komme till stånd — lades så, att dess sjöväg blefve så kort och dess läge så sydligt som möjligt. Båda dessa fordringar trodde motionären uppfyllas bäst, om linien droges från Vestervik öfver Visby—Ronehamn till Libau, till ådagaläggande hvaraf i motionen hufvudsakligen uppgifves, att hela denna väg skulle af en resande kunna tillryggaläggas på något mer än ett dygn, utan att ens natten behöfde tillbringas på hafvet; att, om än trafiken under ovanligt svåra vintrar någon gång blefve försvårad genom isbildning i Vesterviks skärgård eller genom drifis i Östersjön — hinder som äfven understundom inträffade i Kattegat, Öresund och Bälterna — i alla fall utan fara för misstag borde med stöd af de senaste 25—30 årens erfarenhet kunna antagas, att sådant mycket sällan skulle hända, och något längre afbrott åtminstone i postkommunikationen ej vara att befara; att Libau för närvarande vore Rysslands viktigaste och så att säga enda sjöhamn vintertiden; att dess handelsförbindelse med Sverige och särskildt under de sista åren med Gotland ansenligt tilltagit; att i nämnda stad, belägen endast några timmars väg ifrån den stora handelsstaden Riga, många magasinsbyggnader blifvit med beräkning på transitofart för det vestra Europas handel uppförda, hvarjemte på dess hamn, som vanligen vore isfri under vintern, stora kostnader blifvit nedlagde; att äfven Ronehamns yttre hamn eller redd med sina tvenne inlopp sällan isbelades och vore lätt att angöra äfven

nattetid; samt att kostnaden för ifrågavarande kommunikationslinie, hvaraf större delen redan vore färdig genom den ordnade postfarten emellan Vestervik—Visby samt Visby—Ronehamn, således måste blifva billigare än för hvarje annan ny postväg till Ryssland. Med uttalande af den åsigt, att det måste vara statens åliggande att iordningsställa och bekosta kommunikationsanstalter af ifrågavarande beskaffenhet och att man icke borde rygga tillbaka, äfven om ett sådant företag skulle, synnerligen i början, medföra någon ekonomisk uppoffring, hvilken utan tvifvel innan kort skulle ersättas genom fördelarne af en hastigare postkommunikation och en tidsenligare och billigare samfärdsel med södra delarne af Ryssland än som nu förefinnes, har motionären vidare erinrat, att postföringen emellan Vestervik och Visby, hvilken nu medförde förlust för postverket, borde genom ofta nämnda nya postlinie komma att vinna icke obetydliga fördelar och att, om man till trafikering af linien Ronehamn—Libau finge under den kallare årstiden begagna något af kronans mindre ångfartyg, hvarvid vår flottas manskap kunde vinna nyttig öfning i Östersjöns navigering under vintertiden, uppoffringen från statsverkets sida skulle reduceras till ganska små dimensioner. Och har på grund af alla dessa förhållanden motionären, som icke tilltrorde sig att kunna framställa något detaljeradt förslag till den antydda angelägenhetens ordnande, föreslagit, »att Riksdagen ville i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes genom dess Poststyrelse eller annan lämplig myndighet låta undersöka, huruvida inrättandet af en kommunikationslinie mellan Vestervik och Libau öfver Gotland kan för Sveriges samfärdsel med södra Ryssland anses fördelaktig samt, för den händelse att denna undersökning dertill föranleder, derefter låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till ordnandet af en tidsenlig post- och passageraretrafik å denna linie.»

Utan att kunna bestrida, det samfärdseln mellan Sverige och Ryssland för närvarande lemnar åtskilligt öfrigt att önska och att ibland de linier, som för kommunikationen emellan dessa länder blifvit ifrågasatta, den af motionären förordade synes, hvad angår post- och passageraretrafik, väl förtjent af uppmärksamhet, anser dock Utskottet förslaget att, för tillvägbringande af en dylik trafik, på statsverkets bekostnad anordna och underhålla regelbunden ångbåtsfart emellan Ronehamn och Libau vara med stora betänkligheter förenadt. — Angående beskaffenheten och omfånget af de handelsförbindelser, som derigenom skulle komma att förmedlas, har Utskottet väl ej varit i tillfälle att erhålla tillförlitliga upplysningar. De

uppgifter derom, motionen innehåller och eljest stått Utskottet till buds, gifva dock ej anledning antaga, att de högst betydliga kostnader, nämnde ångbåtsfart mellan två af Östersjöns skilda hamnar otvifvelaktigt komme att medföra, skulle i någon väsentligare mån blifva af inflytande post- och passagerareafgifter ersatte, och motionären antyder också sjelf att företaget skulle, åtminstone i början, föranleda uppoffringar, hvilka han dock förestält sig skola framdeles motvägas af de fördelar en hastigare postkommunikation samt tidsenligare och billigare samfärdsel i sig inneburo; men om än nya utfartsvägars öppnande för handeln och industrien någon gång kan finnas vara af den framstående vikt, att staten ej bör undandraga sig att dertill medverka, anser dock Utskottet lämpligaste sättet för en sådan medverkan vara att genom understöd underlätta den enskilda företagsamhetens åtgärder i nämnda syfte, och att några mera omfattande och för staten kostsamma föranstaltningar af den beskaffenhet, som med motionen afses, icke böra sättas i fråga, utan att på förhand enligt noggranna beräkningar kan med sannolikhet förutsättas, att uppoffringarne från statens sida skola, om än ej bereda ekonomisk vinst, åtminstone i andra afseenden framkalla öfvervägande fördelar för det allmänna; och då Utskottet i förevarande fall saknar grund för en sådan förutsättning, ser Utskottet sig föranlåtet vördsamt hemställa,

att Herr Lyths ifrågavarande motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

K. J. BERG.

Reservation:

af Herr *A. J. Lyth*: »Då det synes vara otvifvelaktigt och äfven af Utskottet medgifvet, att samfärdseln mellan Sverige och Ryssland icke är på ett tidsenligt och tillfredsställande sätt ordnad; då det äfven svårligen torde

kunna bestridas, att den af mig föreslagna kommunikationslinien mellan dessa länder är med afseende på post- och passageraretrafik förtjent af uppmärksamhet, och då slutligen i motionen ej begäres annat än en undersökning och utredning af de fördelar och olägenheter, som anordnandet på statens bekostnad af den ifrågasatta kommunikationslinien skulle komma att medföra, så har jag i Utskottets betänkande icke funnit tillräckliga skäl för afslag å min motion, till hvilken jag derföre fortfarande vågar yrka bifall.»

N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Mars 1881, kl. 1 e. m.

*Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 6,
angående revision af gällande expeditionstaxa.*

Med åberopande deraf, att, sedan Kongl. förordningen angående expeditionslösen den 30 November 1855 utfärdades, de flesta embetsverk och ibland dem äfven domstolar blifvit, hvad angår embets- och tjänstemännens aflöning och tjänstgöringsskyldighet, omorganiserade, samt att till följd såväl häraf som af andra förhållanden förändring af nämnda förordnings bestämmelser påkallades, hvartill komme att expeditionslösen der vore utsatt i annan mynnsort än den nu gällande; har Herr *J. G. Granlund* uti en inom Andra Kammaren väckt och till Utskottets handläggning öfverlemnad motion, N:o 164, hemställt: »att Riksdagen måtte i